

Bratislavská vedecká cukráreň

prof. Ing. Štefan Luby, DrSc.

„Aurel Stodola, otec parných turbín: Z Liptova do Zürichu a späť domov“

Dňa 21. 5. 2019 o 9.00 hod. v CVTI SR

Anotácia:

V májovej Vedeckej cukrárni si pripomenieme 160. výročie narodenia slovenského vedca svetového významu, génia energetiky, fyzika, technika a zakladateľa teórie parných a plynových turbín. Do dejín svetovej techniky sa zapísal ako konštruktér prvého tepelného čerpadla na svete. Jeho vynálezy doteraz a dennodenne ovplyvňujú život miliónov ľudí bez toho, aby si to uvedomovali. Profesor Aurel Stodola.

Prednáška zhrnie ságu rodu Stodolovcov z Liptovského Mikuláša. Aurela Stodolu predstavíme ako predobraz moderného slovenského vedca 20. storočia s ohlasom a uznaním v zahraničí aj doma. Uvedieme výsledky jeho priekopníckej práce v oblasti parných a plynových turbín, ako aj v iných sférach techniky. Stodolove svetonázorové postoje a odporúčania sú aktuálne až dodnes. Stodolu porovnáme s inými veľikánmi vedy a techniky 20. storočia a začleníme ho do galérie Slovákov alebo vedcov so slovenským pôvodom, ktorí získali najvyššie ocenenia, vrátane Nobelových cien. Stodola práve v tomto rámci zastáva popredné miesto. Uvedieme detaily jeho pôsobenia na ETH Zürich. Priblížime tradície, ktoré tam vytvoril, a ktorými sa zapísal do histórie jednej zo špičkových technických univerzít, zaradenej do prvej desiatky svetového rebríčka univerzít. Objasníme aj okolnosti prenosu telesných pozostatkov A. Stodolu a jeho manželky z Zürichu domov, na Slovensko, na ktorom sa prednášajúci osobne podieľal.

O prednášateľovi:

Prof. Ing. Štefan Luby, DrSc. pôsobí od roku 1964 v Slovenskej akadémii vied, kde obhájil hodnosť DrSc. v odbore elektronika a vákuová technika. Titul profesora fyziky získal na STU, je nositeľom čestných doktorátov štyroch univerzít doma a v zahraničí. V rokoch 1994 až 2009 vykonával funkciu predsedu SAV. V súčasnosti Slovensko reprezentuje v jednom z programových výborov hlavného európskeho vedeckého programu Horizont 2020. Vo svojej vedecko-výskumnej práci sa zaoberal polovodičmi, mikroelektronikou, lasermi, dnes sa venuje nanotechnológiám, osobitne senzorom plynov. Je autorom vyše 400 vedeckých prác a autorom a spoluautorom 5 odborných vedeckých publikácií. Napísal 12 kníh literatúry faktu, v ktorých sa zaoberal osobnosťami vedy. V jednej z nich spracoval aj portrét Aurela Stodolu. Navyše, písal aj vedecké cestopisy a vydal tri zbierky aforizmov a bonmotov.

Čo je Vedecká cukráreň?

Ide o pravidelné stretnutia študentov stredných škôl s osobnosťami slovenskej vedy, výskumu a techniky. Národné centrum pre popularizáciu vedy a techniky v spoločnosti pri Centre vedecko-technických informácií SR (CVTI SR) v Bratislave oslovuje vedcov – odborníkov, ktorí populárnou formou a jednoduchým spôsobom vedia študentom vysvetliť zložitosti vedeckého výskumu. Vedecká cukráreň je pre študentov aj jedinečnou príležitosťou a priestorom na konfrontáciu vlastných poznatkov a názorov na dianie vo vede a technike. Vo vedeckej cukrárni sa diskutuje

MINISTERSTVO
ŠKOLSTVA, VEDY,
VÝSKUMU A ŠPORTU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

v uvoľnenej a priateľskej atmosfére pri čaji, minerálke a koláčikoch a svoje zohráva aj mimoškolské prostredie. Témy vedeckých cukrární sa vyberajú podľa aktuálnosti. Vedecká cukráreň trvá cca 90 minút (45 minút vystúpenie vedca a 45 minút diskusia).

Kontakt pre médiá – Komunikačný odbor Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR:

tel: 02/59 374 253, tlacove@minedu.sk.

Kontakt pre médiá – Centrum vedecko-technických informácií SR:

Eva Vašková, tel.: 02/ 69 253 113, eva.vaskova@cvtisr.sk